

Kritiken

Vård efter behov
och på lika villkor
– en mänsklig rättighet

BETÄNKANDE AV
UTREDNINGEN OM VÅRD FÖR PAPPERSLÖSA M.FL.

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR
SOU 2011:48

Kritiken

SvD

Hur högt blir priset för snällismen?

Publicerad: 4 mars 2011, 04:33. Senast ändrad: 4 mars 2011, 08:40

Personer som gör allting rätt löper risk för utvisning, medan människor som bryter mot lagen får vård och undervisning.

M

änniskor som inte har rätt att vistas i Sverige ska ges rätt till skola och vård. Det är en avgörande del i den uppgörelse i migrationspolitiken som regeringen igår presenterade tillsammans med Miljöpartiet.

Vissa förslag, ytterligare en migrationsdomstol exempelvis, verkar bra. Men det vore ett misstag att ge personer som undanhåller sig utvisning, eller på andra sätt vistas i landet utan tillstånd, ytterligare tillgång till vård och undervisning. Det är förknippat med en rad olika problem.

För det första skickar det vanskliga signalerna till människor som söker sig till Sverige. Kommer man över huvud taget känna sig motiverad att ansöka om asyl och uppehållstillstånd om uppgörelsen blir verklighet?

Ett exempel. Från Serbien kommer redan nu ett mycket stort antal människor som inte bedöms ha skyddsbehov utan istället är här för att söka arbete.

Men som migrationsminister Tobias Billström nyligen konstaterade (*DN* 3/1) är arbetslöshet i hemlandet inte grund för asyl och de flesta får avslag på sin ansökan. Men om man i framtiden kan leva och verka fritt i Sverige under förutsättning att man inte blir upptäckt av polis, kommer fler att välja denna osäkra tillvaro för sig själva och sina barn.

Att göra en sådan tillvaro i skuggorna mer möjlig är inte humanism. Hur välvilligt uppsåtet än är blir konsekvenserna inhumana.

Men denna snällism förleder inte bara utsatta människor att göra dåliga val och leva gömda, utan bygger också orättvisa inom migrationssystemet.

Personer som gör allting rättsstaten säger åt dem att göra och tragglar sig genom asylprocessen löper risk för utvisning medan människor som bryter mot lagen understöds med vård och undervisning. Det är, med förlov sagt, en sorts diskriminering mot dem som handlar rätt.

För det andra innebär denna utvidgade tillgång till välfärdssystemet att begrepp som asyl och medborgarskap urholkas och förloras i tyngd.

Ovanpå allt detta skapar uppgörelsen problem för Alliansen. Man kan förstå Moderaternas ambition att slutgiltigt söndra den rödgröna oppositionen genom att knyta MP till regeringen. Men till vilket pris?

Uppenbarligen är många människor redan missnöjda med migrationspolitiken. Frågan om vård och undervisning till personer som av svensk lag bedöms vara oerättigade har drivits av de borgerliga småpartierna men de har få rörliga väljare kvar att förlora. Det är M som har givit efter i syftet att attrahera de gröna, och det är M som kommer att hållas ansvarigt.

Till sist sade statsministern på presskonferensen igår att alliansregeringen och Miljöpartiet "stängt dörren" för främlingsfientliga krafter.

Och sakpolitiskt är det ju så. Migrationspolitiken tar den riktning som Sverigedemokraterna inte vill. Men i den allmänna debatten har regeringen serverat sina motståndare ett argument som blir besvärligt att

SvD

Invandrarpolitiken hänger inte ihop

Kolumn

Publicerad: 5 mars 2011, 05:00

THOMAS GÜR

thomasgur@hotmail.com

Trots allt förskönande tal om "papperslösa", står det i klartext i regeringens och Miljöpartiets överenskommelse, att den utvidgade skyldighet som landstigen ska få "att erbjuda subventionerad hälso- och sjukvård", också berör utländska medborgare som uppehåller sig i Sverige utan tillstånd.

Att det handlar om illegala invandrare framgår av överenskommelsens skrivning om "personer som håller sig undan verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning samt personer som befinner sig i Sverige utan att ha ansökt om nödvändiga tillstånd för att vistas i landet".

Rätten till skolgång för sådana personers barn ska också utökas enligt överenskommelsen, i enlighet med ett liggande utredningsförslag (SOU 2010:5). Samtidigt säger överenskommelsen att de som har fått ett avvisnings- eller utvisningsbeslut "är skyldiga att lämna landet".

Men gömmer de sig för polisen inför en avvisning ska de ändå få bistånd av andra offentliga instanser för att kunna hålla sig gömda. Följdriktigt föreslår SOU 2010:5 att skyldigheten för socialnämnden och styrelsen för utbildningen att på eget initiativ lämna underrättelser till polisen om utlänningens bostadsadress, i enlighet med utlänningsförordningen, ska upphävas.

Således fastställer överenskommelsen den förunderliga hanteringsgången att en del av statsmakten, rättsväsendet, ska eftersöka en utlänning som olagligen vistas i Sverige efter ett avvisningsbeslut, samtidigt som andra delar av statsmakten, socialnämnd och skola, ska vara befriade från skyldigheten att rapportera var den eftersökta utlänningen vistas och dessutom vara skyldiga att tillhandahålla den eftersökta subventionerad sjukvård och fri skolgång.

Överenskommelsen skapar därmed ett läge där statsapparaten olik instanser inte har uppgiften att dra åt samma håll. De termer som inom statsvetenskapen beskriver sådana förhållanden är inte smickrande för någon stat.

Den stadfästa, fria och sekretesskyddade skolgången för illegala invandrarbarn kommer dessutom att tydligt lägga hinder i vägen för verkställandet av avvisningsbeslut oavsett utlänningens "skyldighet att lämna landet". Ju längre som barnens skolgång varar och ju starkare bindningarna med det svenska samhället blir, desto svårare blir det att genomföra den beslutade avvisningen. Så bör det också medmänskligt vara. Men därmed ökar också incitamenten för att hålla sig undan avvisningsbeslut så länge som möjligt.

Dessa målkonflikter uppstår ytterst då Sveriges politiker, fortfarande efter 40 år, inte förmår att välja mellan generösa offentliga åtaganden visavi alla landets invånare å ena sidan och öppna gränser å den andra. Modellen har nätt vägs ände, men i en sista räddningsoperation har de ansvariga bestämt sig för att både öppna gränserna ännu mer och samtidigt utvidga rätten till offentliga tjänster även till dem som olagligen uppehåller sig i landet. Det pris som hittills har betalats, med utanförskap, sociala problem och bidragsberoende, kommer nu att spådas på med förstärkt välfärdsstatsnationalism.

Thomas Gür är företagare och fri skribent. thomasgur@hotmail.com

1. Mänskliga rättigheter

Särskilt yttrande till utredningen om vård för papperslösa m.fl.(S 2010:01) av Per Aldskogius, Kerstin I. Lindblad och Alexandra Wilton Wahren

Kritiken

1. Mänskliga rättigheter
2. Ekonomin
3. Migrationspolitiska effekter
4. ”Allt till alla”

1. Mänskliga rättigheter

”När det gäller skyldigheten att erbjuda hälso- och sjukvård har Sverige tillträtt ett antal internationella konventioner som inne- håller uttalanden om rätten till hälsa. Rätten till bästa möjliga hälsa för var och en som är i behov av medicinska insatser behandlas i artikel 12 i FN:s konvention om ekonomiska sociala och kulturella rättigheter (ESK-konventionen).”

”Det kan inte av konventionen utläsas vad uttrycket bästa möjliga hälsa rent konkret innebär och vad som krävs av konventionsstaterna. Detta särskilt eftersom ESK- konventionen är en s.k. målsättningskonvention och de rättigheter som omfattas av ESK-konventionen inte är absoluta på samma sätt som rättigheterna i t.ex. FN:s konvention om medborgerliga och politiska

International Convention on Economic, Social and Cultural Rights

Article 12

1. The States Parties to the present Covenant recognize the right of everyone to the enjoyment of the highest attainable standard of physical and mental health.
2. (d) The creation of conditions which would assure to all medical service and medical attention in the event of sickness.

1. Mänskliga rättigheter

”För det första har tolkningskommentaren inte samma rättsliga status som konventionstexten. Kommentaren är inte en del av konventionen, den har inte antagits av de stater som har undertecknat eller ratificerat konventionen och är inte heller bindande eller förpliktande för konventionsstaterna.”

- Vad är General Comments?
- ”Tolkningskommentar”? ”Allmänna kommentarer”?

1. Mänskliga rättigheter

UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights (2000), General Comment 14:

States are under an obligation to respect the right to health by refraining from denying or limiting equal access for all persons, including ... asylum seekers and illegal immigrants, to preventive, curative and palliative health services.

1. Mänskliga rättigheter

UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights, General Comment 20:

The ground of nationality should not bar access to Covenant rights... The Covenant rights apply to everyone including non-nationals, such as refugees, asylum-seekers, stateless persons, migrant workers and victims of international trafficking, regardless of legal status and documentation.

1. Mänskliga rättigheter

Kommittén för konventionen mot rasdiskriminering,
General Comment 30:

“Ensure that state parties ensure non-citizens to an adequate standard of physical and mental health by, inter alia, refraining from denying or limiting their access to preventive, curative and palliative health services”

1. Mänskliga rättigheter

Regeringens hemsida.....

REGERINGSKANSLIET In English Other languages [Start](#) [Anpassa](#) [Lätt svenska](#) [Teckenspråk](#) [Om webbplatsen](#) [Länkar](#)

REGERINGENS WEBBPLATS OM MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

[De mänskliga rättigheterna](#) [Vem gör vad?](#) [Sverige och mänskliga rättigheter](#) [UD:s rapporter om MR i världens länder](#) [Dokumentarkiv](#) [Sök](#)

Sökresultat

Din sökning på 'general comment' gav inga träffar.

[Gör en ny sökning](#)

Sökord

Något av orden ska finnas i den sökta texten
 Alla ord ska finnas i den sökta texten

1. Mänskliga rättigheter

"Kommittén för de mänskliga rättigheterna, som är övervakningskommitté för FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter, har uttalat att en distinktion avseende åtnjutandet av rättigheterna inte behöver vara en diskriminering förutsatt att grunden för denna är rimlig och saklig och att syftet är förenligt med konventionen. Detta talar för att det är möjligt att göra en viss åtskillnad trots uttalandet av ESK-

1. Mänskliga rättigheter

”Vad som ytterligare talar för att det är möjligt för en stat att göra en differentiering vad gäller tillgång till vård är det förhållande att ett stort antal stater gör en sådan åtskillnad.”

2. Ekonomin

”När det gäller de ekonomiska konsekvenserna anser vi inte att dessa är tillräckligt utredda och att de har redovisats alltför knapphändigt i betänkandet.”

- Utredning av IHE, Lunds Universitet
- Osäkra variabler: det uppskattade antalet papperslösa varierar mellan 10.000 – 35.000

→ Ökade kostnader 0,6 – 0,9 % av de totala kostnaderna för hälso- och sjukvården i Sverige

Dock är vinsterna inte inräknade...

3. Migrationspolitiska effekter

”Det föreligger av naturliga skäl en rad osäkra variabler såsom hur många personer som finns inom de berörda grupperna och deras vårdbehov. Detta gäller särskilt gruppen papperslösa. Trots dessa osäkra variabler anser vi att utredningen, i enlighet med direktiven, i större utsträckning borde ha analyserat frågan om vilken inverkan förslagen kan få på asylprocessen inklusive asylmottagandet eller att tillgången på sjukvård bidrar till att fler personer uppehåller sig i Sverige utan nödvändiga tillstånd för att vistas här samt

Kritiken

M vill skjuta upp beslut om vård för papperslösa

Frågan om vård för papperslösa har kört fast igen. Migrationsminister Tobias Billström (M) kräver en ny kostnadsanalys innan frågan går ut på remiss.

Den sista maj i år presenterade regeringens utredare Erna Zelmin Ekenhem sin utredning som föreslår att papperslösa ska få rätt till vård, se Dagens Medicin nr 22/11.

Om det finns 35 000 papperslösa i Sverige skulle det enligt utredningen kosta drygt 1 miljard kronor per år att erbjuda sjukvård till alla.

Trots att det är fyra månader sedan utredningen presenterades har den ännu inte skickats ut på remiss.

– Det beror på att det finns olika uppfattningar bland partierna i regeringen, säger socialminister Göran Hägglund (KD) till Dagens Medicin.

Kräver en snävare definition

Motståndet mot utredningens förslag kommer från Moderaterna. En av de skarpaste kritikerna är migrationsminister Tobias Billström (M). Han kräver en ny kostnadsanalys.

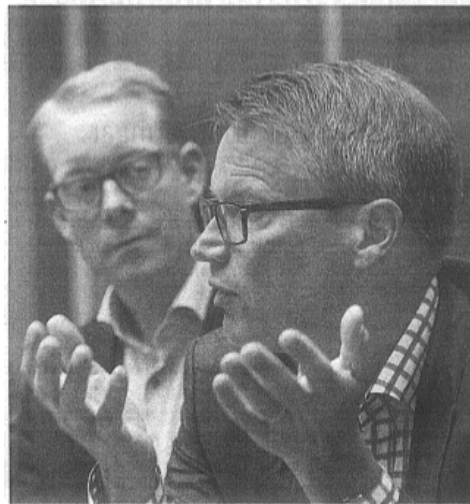
– Det behöver göras en analys som visar vilka kostnader som uppstår om man utökar tillgången till vård för vissa grupper. Kostnaden för det som utredningen föreslår är inte mätbar, säger Tobias Billström.

Han kräver en snävare definition av vilka människor som ska omfattas av rätten till vård i Sverige.

– Utredningen säger att alla människor som kommer till Sverige ska erbjudas vård utan gränser. Om vi ska erbjuda alla människor i vår värld att komma till Sverige och få vård så kommer det att kosta många

Om vi ska erbjuda alla människor i vår värld att komma till Sverige och få vård så kommer det att kosta många miljarder.

Tobias Billström (M), migrationsminister.

miljarder, säger Tobias Billström.

Moderaterna oroas över att generösare regler ska leda till att människor söker sig till Sverige för att få vård. Det tillbakavisas av socialminister Göran Hägglund.

– Det finns inga studier som stöder att det skulle finnas en sådan effekt. Människor söker sig till Sverige av helt andra skäl, säger Göran Hägglund.

Nöjd med utredningen

Han vill skicka utredningen på remiss omedelbart.

– Utredningen har föreslagit en heltäckande och bra modell. Principen om vård efter behov och att

vård ska ges utan andra hänsyn än de medicinska är grundläggande och det är den principen som ska gälla, säger Göran Hägglund.

Han får stöd från regeringens kamraterna i Centerpartiet och Folkpartiet och från Miljöpartiet som samarbetar med regeringen i migrationsfrågor. Bland övriga oppositionspartier säger Vänsterpartiet ja till vård för papperslösa, Sverigedemokraterna säger nej och Socialdemokraterna har inte bestämt sig än.

”En fråga om liv och död”

De frivilligorganisationer som hjälper papperslösa att få vård på

Principen om vård efter behov och att vård ska ges utan andra hänsyn än de medicinska är grundläggande.

Göran Hägglund (KD), socialminister.

underjordiska kliniker är frustrerade över att frågan om vård för papperslösa tycks ha kört fast igen.

– Ytterst är det här en fråga om liv och död. Vi har haft patienter med bröstcancer som har spritt sig när de väntat många månader med att söka vård för att de inte har vågat, berättar Kristina Meseret Andersson, ordförande för Läkare i världen i Sverige.

Till organisationens klinik för papperslösa har det i år kommit i genomsnitt 30 patienter i veckan. Det är en ökning med tio patienter i veckan jämfört med förra året.

Samuel Åsgård 08-566 241 25
samuel.asgard@dagensmedicin.se

